

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa E. J., J. J. i K.

J.

przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 października 2012 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie zawarte w punkcie IV.

wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 26 stycznia 2012 r.,

**uchyla orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego
zawarte w pkt IV wyroku i w tym zakresie przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, pozostawiając
temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w wyroku z dnia 26 stycznia 2012 r. Sąd Apelacyjny zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Postanowienie to zaskarżyli zażaleniem pozwani Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA w W. i Zakład Opieki Zdrowotnej w D., zarzucając naruszenie art. 100 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie zasady wzajemnego zniesienia kosztów, zamiast zasady stosunkowego ich rozdziału, oraz naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie motywów takiego rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne. W myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Wyjątek od tej reguły wprowadzony został m.in. w art. 100 k.p.c., w którym wyrażona została zasada kompensaty kosztów procesu. Umożliwia ona sprawiedliwe rozłożenie kosztów pomiędzy stronami w razie częściowego uwzględnienia żądania lub obrony. W ramach tej reguły sąd może orzec o wzajemnym zniesieniu kosztów, stosunkowym ich rozdziale lub obciążeniu jednej ze stron obowiązkiem zwrotu całości kosztów. Wybór ten powinien być podyktowany względami słuszności, których nie należy utożsamiać z dowolnością. Podjęcie decyzji wymaga ustalenia zakresu, w jakim każda ze stron utrzymała się z dochodzonym żądaniem lub podjętą obroną, rozmiaru poniesionych przez nie kosztów (sumy kosztów) oraz wysokości kosztów przypadających na każdą z nich, stosownie do wyniku sporu. Rozważenie tych wyliczeń zezwala na ocenę, czy adekwatną do wyniku sporu i wysokości poniesionych kosztów jest zasada wzajemnego zniesienia, którą należy przyjmować za podstawę orzeczenia, jeśli żądanie uwzględnione zostało w około połowie, przy mniej więcej równej wysokości poniesionych przez strony kosztów. Powyższa wykładnia pojęcia reguły kompensacyjnej wynika z ugruntowanego i podzielanego w niniejszej sprawie stanowiska Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu najwyższego z dnia 28 lutego 1985 r., II CZ 21/85, niepubl.; z dnia 10 maja 1985 r., II CZ 56/85, niepubl.; wyrok z dnia 11 grudnia 2007 r., I PK 157/07, OSNP 2009/3-4/33).

Stosunkowy rozdział kosztów procesu może być uznany za usprawiedliwiony w okolicznościach konkretnej sprawy, jeśli różnica, zarówno w zakresie utrzymania się z żądaniem lub obroną, jak i w rozmiarze poniesionych kosztów, jest istotna i zniesieniu ich sprzeciwiałyby się względy słuszności. Zastosowanie go wymaga również dokonania opisanych wyliczeń, spełniających określone kryteria wyodrębnione przez judykaturę Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1987 r., I CZ 126/97, niepubl.; z dnia 31 stycznia 1991 r., II CZ 255/90, OSP i KA 1991/11-12/530 i wyrok z dnia 21 lutego 2002 r., I PKN 932/00, OSNP 2004/4/63). Zaskarżone postanowienie nie zawiera żadnej argumentacji, która spełniałaby powołane powyżej kryteria i uzasadniałaby dokonany wybór wzajemnego zniesienia kosztów postępowania apelacyjnego. Powyższe uniemożliwia dokonanie oceny czy decyzja ta była miarodajnym osądem, adekwatnie rozważającym względy słuszności, wynik sporu i wysokość kosztów poniesionych przez strony.

Z uwagi na powyższe względy zaskarżone postanowienie należało uchylić w oparciu o art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawione zostało końcowemu rozstrzygnięciu na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. 391 § 1, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.